

ETNOLOŠKA RECEPCIJA STAROVERCEV

Odgovor z druge strani 2

Katja Hrobat Virloget

207

V pomanjkanju časa in prostora zaradi tiska Etnologa podajam le kratek odgovor Mihi Kozorogu, upajoč pa, da se s tem razprava o starovercih ne bo zaključila, ampak da bo prišlo do širše javne razprave različnih raziskovalcev te teme, ne le etnologov. Odgovorila bom le na Kozorogovo zadnje vprašanje, ali menim, da gre pri starovercih za razpršene ljudske prakse ali skupnost. S skupnostjo se v resnici nisem nikoli ukvarjala, zato o tem nimam dovolj strokovnih podlag, da bi presojala. Kar pa je v središču mojega raziskovalnega zanimanja, so prakse in verovanja, za kar sem pri gradivu o »posoških starovercih« našla veliko primerjalnega gradiva ne le na Krasu, temveč tudi na Slovenskem in v tujini, od čaščenja Babe, do verovanj v moči kamnov in drugega, raznih zdraviteljskih praks, strukturiranja mitskega prostora s tročani idr. (Hrobat Virloget 2019: 29–30).¹ Za razliko od Kozoroga me tudi toliko ne preseneča, da so se take predkrščanske, tudi hibridne, prakse in verovanja ohranili še v prejšnje stoletje, tudi če le še v spominu, saj so takšna recimo temu vzporedna verovanja in družbene prakse v Evropi že nekajkrat dokazali tako zgodovinarji (Ginzburg 2010; Panjek 2016) kot etnologi (npr. z Žitkovskimi boginjami na Češkem (Jilík 2013; Dobšovičová 2016)). Naj začasno razpravo zaključim z mislijo pokojnega Zmaga Šmitka, ki se je prav tako bolj kot s skupnostjo ukvarjal z verovanji in praksami: »(B)enandanti, kresniki, staroverci vseh vrst idr. so dokaz, da je med kulturo izobraženih in doktrino Cerkve na eni strani ter kmečko kulturo na drugi strani obstajala globoka vrzel, ki se je začela manjšati šele s porastom splošne pismenosti od konca 18. stoletja dalje« (Šmitek 2019: 343). In o tem meni Medveščkova knjiga govori. V ospredju Kozorogovega raziskovanja je skupnost in to, da me sprašuje, če staroverce vidim kot skupnost, kaže (najbrž) na nepoznavanje mojega dela in pripisovanje interesa, ki je izključno njegov.

REFERENCE – poleg referenc v Odgovoru z druge strani 1 (gl. str. 203–204)

JILÍK, Jirí

2013 *Žitkovské čarování*. Brno: CPress.

DOBŠOVIČOVÁ, Dagmar

2016 *Žitkovské bohyně: Lidová magie na Moravských Kopanicích*. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta.

¹ Primerjalno gradivo bo objavljeno tudi v knjigi leta 2022, ki je sedaj le v obliki poročila za že omenjen CRP projekt o »staroverskem gradivu«.